

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्ड

विषय कोड : 721

पौरोहित्यम्
पञ्चम-प्रश्नपत्र
(वर्षकृत्यदीपकः)

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देशः—सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषायां समाधेयाः।

1. उचित विकल्पं चिनुत —

5×2=10

(क) वर्षकृत्यदीपकः इत्यस्य लेखकः —

(अ) ब्रह्मानन्दः

(ब) नित्यानन्दपन्तः

(स) गोपालः

(द) कोऽपि न

(ख) कति अयनम् ?

(अ) द्वे

(ब) त्रीणि

(स) द्वादश

(द) चत्वारि

(ग) अब्दः कतिविधः ?

(अ) चतुर्विधः

(ब) त्रिविधः

(स) षड्विधः

(द) कोऽपि न

(घ) ऋतवः भवन्ति —

(अ) त्रयः

(ब) षड्

(स) पञ्च

(द) कोऽपि न

(ङ) मकरायने पूर्वा कति घटिकाः पुण्याः ?

(अ) दश

(ब) विंशतिः

(स) एकादश

(द) चतुर्दश

2. रिक्तस्थानानि पूरयत - 5×2=10
- (क) त्याज्याः सूर्यस्य पूर्वतः परस्तथा।
 (ख) आदित्येऽहनि संक्रान्तौ सूर्ययोः।
 (ग) पूर्वार्धं परित्यज्य शुभं भवेत्।
 (घ) ललाटपट्टे तिलकं पङ्कजम्।
 (ङ) मेषसङ्क्रमणे भानोः ।
3. सत्यम्-असत्यं वा चिनुत - 5×2=10
- (क) पक्षयुगात्मकश्चान्द्रो युगः।
 (ख) एकमात्र सङ्क्रान्तिरहितः सितादिश्चान्द्रो मासो मलमासः।
 (ग) तिथिर्द्वैधा-शुद्धा विशुद्धा च।
 (घ) अहस्सु तिथयः अपुण्याः कर्मानुष्ठानलो गता।
 (ङ) सोर्योदयं विना स्नानदानादिकक्रमः न भवति।
4. सत्य युग्मं चिनुत - 5×2=10
(क) खर्वोदर्पस्तथा हिंसा	(1) उपवासः
(ख) षड्विधम्	(2) कर्मणस्तदुपक्रमे
(ग) त्रयोदशी तु कर्तव्या	(3) त्रिविधं तिथिलक्षणम्
(घ) योयस्य विहितः कालः	(4) रात्रिः
(ङ) नक्तं	(5) द्वादशी सहिता मुने
5. एकपदेन उत्तरत - 5×2=10
- (क) रामनवनी कस्मिन् मासे भवति ?
 (ख) अक्षय तृतीया कस्मिन् मासे भवति ?
 (ग) गङ्गोत्पत्तिः कदा जाता ?
 (घ) वटसावित्रीपत्रं कस्मिन् मासे भवति ?
 (ङ) श्रावणी उपाकर्म कस्मिन् मासे भवति ?

(दीर्घोत्तरीया प्रश्नाः)

6. अधोलिखिताः केचन चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः — 4×5=20
- (क) ऋतु निरूपणम् कुरुत।
- (ख) मलमास निरूपणं संक्षेपेण कुरुत।
- (ग) एकादशी व्रतनिरूपणं कुरुत।
- (घ) वैशाखमासीया अक्षयतृतीया निरूपणं कुरुत।
- (ङ) चातुर्मासव्रतनिरूपणं कुरुत।

(निबन्धात्मक प्रश्नाः)

7. अधोलिखितेषु केचन द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ — 2×15=30
- (क) दुर्गाष्टमीव्रतविधिः वर्णयत।
- (ख) महालक्ष्मीव्रतविधिः वर्णयत।
- (ग) हरतालिका व्रतविधि वर्णयत।

